

GVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

157
22.01.2007

Biroul permanent al Senatului
Bp 685 126.01.2007

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă privind regimul juridic al bunurilor imobiliare, aparținând cultelor religioase ortodox și greco-catolic din România*, inițiată de domnii deputați Ioan Oltean, Augustin Zegrean și Daniel Buda din Grupul parlamentar al PD (Bp. 685/2006).

I. Principalele reglementări

Potrivit Expunerii de motive, prin propunerea legislativă se dorește reglementarea regimului juridic al patrimoniului imobiliar aparținând cultelor ortodox și greco-catolic prin respectarea principiului proporționalității, ținându-se cont de realitățile concrete și de situația existentă în acest moment în România.

Inițiativă legislativă parlamentară propune, în principal, următoarele:

- în localitățile rurale unde există comunități parohiale de ambele confesiuni, precum și unități mănăstirești, constituite ca persoane juridice, bunurile sacre – lăcașul de cult, casa parohială, cimitirul și terenurile aferente – sunt proprietatea cultului majoritar;

- dacă cultul minoritar este lipsit, total sau parțial, de bunurile sacre mai sus menționate, consiliile locale vor asigura terenul și sprijinul financiar pentru construirea bunurilor sacre necesare; în spiritul întraajutorării frățești, cultul religios majoritar va contribui material la ridicarea noilor edificii sau, după caz, va ceda a doua biserică, acolo unde aceasta există;

- în localitățile unde există doar unul din cele două culte, constituit ca unitate parohială cu personalitate juridică, acesta este proprietarul exclusiv al bunurilor parohiale de orice natură;

- terenurile agricole, forestiere sau de orice altă natură, solicitate în baza *Legii fondului funciar nr. 18/1991, Legii nr.169/1997, Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere sau a Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente*, vor fi atribuite celor două culte religioase în baza principiului proporționalității membrilor lor, potrivit datelor ultimului recensământ al populației.

II. Observații și propuneri

1. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, nu include, printre bunurile imobile care au aparținut cultelor religioase și care urmează a fi restituite foștilor proprietari, și lăcașurile de cult, precizând la art. 1 alin. (2) că „*regimul juridic al imobilelor care au destinația de lăcaș de cult va fi reglementat prin lege specială.*”

Acest lucru a afectat, în principal, Biserica Greco-Catolică, desființată prin Decretul nr. 358/1948, și a cărei avere mobilă și imobilă a revenit Statului Român, cu excepția expresă a averii fostelor parohii. Deși *Decretul – Lege nr. 126/1990 privind unele măsuri referitoare la Biserica Română Unită cu Roma (greco-catolică)* a permis o soluționare prin dialog a restituirii tuturor proprietăților abuziv confiscate în anul 1948, necesitatea unei soluționări legislative, care să rezolve orice diferend patrimonial privind proprietățile confiscate de la Biserica Greco-Catolică, se impune.

2. Referitor la **art. 1**, acesta nu este corelat cu dispozițiile art. 27 alin. (1) din *Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*, potrivit căroră „*cultele recunoscute și unitățile lor de cult pot avea și dobândi, în proprietate sau în administrare, bunuri mobile și imobile, asupra cărora pot dispune în conformitate cu statutele lor proprii.*”

3. Inițiativa legislativă, chiar dacă dorește să reglementeze regimul juridic al patrimoniului imobiliar aparținând cultelor ortodox și greco-catolic, prin raportare la *cultul majoritar* și la *cultul minoritar*, astfel cum se propune, nu face o aplicație în practică a principiului *restitutio in integrum*,

întrucât, în realitate, sunt puține localități în care cultul greco-catolic să reprezinte cult majoritar.

Mai mult, după cum sunt enunțate prevederile **art. 2 alin. (1)**, se recunoaște, prin efectul legii, dreptul de proprietate al cultului majoritar asupra bunurilor sacre – lăcașul de cult, casa parohială, cimitirul – fără a se mai îngloba premisa existenței unui drept de proprietate anterior al viitorului proprietar.

Tot astfel, în ceea ce privește prevederile **art. 2 alin. (2)**, se preconizează ca, în localitățile rurale în care cultul minoritar este lipsit de bunurile sacre, consiliile locale să asigure terenul și sprijinul financiar pentru construirea de noi lăcașuri de cult, iar în situația în care nu există biserici, cultul majoritar să cedeze a doua biserică, după caz.

Aceste prevederi pot da naștere unor interpretări diferite, textul nefiind formulat clar, fluent și inteligibil, conform normelor de tehnică legislativă. Soluția care ar fi trebuit să fie propusă ar fi fost aceea ca, în toate acele cazuri în care în localitățile rurale există două biserici, cultul majoritar să cedeze a doua biserică cultului minoritar.

4. În ceea ce privește situația terenurilor aparținând cultelor religioase, subliniem că trebuie făcută distincția între *categoriile de teren*. Astfel, pentru terenurile aflate la data preluării abuzive în intravilanul localităților, precum și pentru terenurile din intravilanul localităților, aferente construcțiilor existente în natură, cu oricare dintre destinațiile avute la data preluării în mod abuziv, procedura de restituire este cea prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000. Dispoziții speciale cu privire la terenurile ce au aparținut cultelor religioase din România există atât în *Legea nr. 18/1991* (pentru terenurile agricole), cât și în *Legea nr. 1/2000* (pentru terenurile forestiere), pentru fiecare din aceste categorii de terenuri procedura fiind cea prevăzută de aceste legi.

În nici un caz atribuirea acestor terenuri nu are la bază principiul proporționalității membrilor cultelor religioase, potrivit datelor ultimului recensământ al populației, ci cererile de reconstituire a acestor culte asupra suprafețelor de terenuri pe care le-au avut în proprietate, preluate de cooperativele agricole de producție.

În ceea ce privește imobilele construcții, procedura de retrocedare este cea prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 și nu cea prevăzută de *Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989*.

5. În reglementarea modului de soluționare a aspectelor legate de restituirea bunurilor preluate în mod abuziv de către statul român, trebuie să

primeze atât *principiul respectării dreptului de proprietate al solicitantului*, cât și al *echității*, ambele prevalente în jurisprudența în domeniul a Curții Europene a Drepturilor Omului. De asemenea, dorim să evidențiem faptul că principiul proporționalității pe care se axează această propunere legislativă nu se regăsește printre principiile de drept ce guvernează dreptul intern sau dreptul internațional.

6. În ceea ce privește imobilele aflate deja în proprietatea unuia dintre cele două culte religioase, stabilirea printr-un act normativ a altui titular al dreptului de proprietate decât cel existent în prezent *ar reprezenta o încălcare flagrantă a dreptului de proprietate deja existent*.

În acest context, trebuie menționat că unitățile de cult, având personalitate juridică (indiferent de numărul enoriașilor) și fiind proprietare ale unor bunuri mobile sau imobile, sunt protejate în egală măsură prin prevederile art. 44 alin. (1) și (2) din Constituția, republicată.

7. Pe calea dialogului, dar și pe alte căi – treceri de credincioși, înțelegeri pe plan local, acțiuni judecătorești, etc. – Biserica Ortodoxă Română a retrocedat Bisericii Române Unite cu Roma (Greco-Catolică) 214 biserici, inclusiv patru dintre cele cinci catedrale episcopale (Blaj, Cluj, Lugoj și Oradea).

În mod constant, până în prezent, Ministerul Culturii și Cultelor a avut în vedere, în identificarea unei soluții, faptul că lăcașele de cult sunt proprietatea cultelor religioase și nu a Statului, astfel încât acesta nu poate stabili regimul juridic al unor bunuri care nu-i aparțin. În acest sens a fost redactat și un proiect de lege ce pornește de la premisa construirii de lăcașuri de cult pentru comunitățile care nu au biserică și retrocedarea, pe calea dialogului, a lăcașelor de cult. Proiectul nu a fost însă agreat de către cele două culte.

În ceea ce privește catedralele eparhiale, un singur astfel de lăcaș de cult este neretrocedat, respectiv catedrala episcopală din Baia Mare, așa încât nu își are locul o referire generală, cât timp avem un singur caz concret.

8. Propunerea legislativă este lacunară în ceea ce privește procedurile, mecanismele, precum și instituțiile abilitate să pună în practică actul normativ.

9. Semnalăm și faptul că în inițiativa legislativă nu se ține seama de faptul că în afară de cultul ortodox și cel greco-catolic, în România sunt recunoscute și alte culte care trebuie să beneficieze de tratament egal.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere aspectele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Călin POPESCU - TĂRICEANU

Domnului senator **Nicolae VĂCĂROIU**
Președintele Senatului